แผนที่นำทางการวิจัยประเด็นวิจัยยุทธศาสตร์
เรื่อง “การจัดการน้ำเพื่อรองรับยุทธศาสตร์น้ำของประเทศ”

(Roadmap for Strategic Research Issue of Water Management to Support National Water Strategy)

วันอังคารที่ 30 ตุลาคม 2561

ห้องแมนดาริน บี ชั้น 1 โรงแรมแมนดาริน โฮเทล

หัวข้อการนำเสนอ

- ความเป็นมาของโครงการ
- วัตถุประสงค์
- แนวทางการดำเนินงาน

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับแผนอื่นๆ

วิสัยทัศน์ ปี 2580

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง”

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580

1. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว
2. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล
3. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ
4. พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง
5. พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
6. ยกระดับกระบวนทัศน์เพื่อก้าหนดอนาคตประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12

1. เร่งรัดให้มีการประกาศใช้ร่างพ.ร.บ. น้ำ พ.ศ. ... และแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 25 ลุ่มน้ำ
2. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในภาคการผลิต

แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ

1. การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริการจัดการทรัพยากรน้ำ
2. การบริหารเชิงพื้นที่
3. ระบบเส้นทางน้ำ
4. ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ
5. ความรู้ เทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์เพื่อการบริหารจัดการน้ำ

ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับแผนอื่นๆ

วิสัยทัศน์ ปี 2580

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง”

ยุทธศาสตร์น้ำ

1.การจัดการ
น้ำอุปโภคบริโภค
2.การสร้างความมั่นคง
ของน้ำภาคการผลิต
3.การบริหารจัดการ
น้ำท่วมและอุทกภัย
Flood
4. การจัดการ
คุณภาพน้ำ
QUALITY
5. การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพ
ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและ
ป้องกันการพังทลายของดิน
6. การเพิ่ม
ประสิทธิภาพ
การบริหารการจัดการ
ยุทธศาสตร์น้ำ
6 ด้าน

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

หลักการ

- จัดหาให้ประชาชนสามารถมีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้ทั่วถึงทั้งในชนบทและเมืองอย่างเท่าเทียม
- จัดหาน้ำต้นทุนและระบบประปาควบคู่กันไปสำหรับเมืองหลักการท่องเที่ยว พื้นที่พัฒนา พิเศษและเมืองชายแดน มีการ ขยายตัวค่อนข้างสูงในอนาคต

กลยุทธ์

1) การพัฒนา/ขยายเขตระบบประปา/เพิ่มประสิทธิภาพประปาหมู่บ้าน
2) การพัฒนาระบบประปาเมือง/พื้นที่เศรษฐกิจ
3) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาชนบทและจัดหาแหล่งเก็บน้ำเพิ่มเติม รวมทั้งการเก็บกักน้ำฝน
4) การประหยัดน้ำในทุกภาคส่วน (ครัวเรือน/บริการ/อุตสาหกรรม)

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 1

การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค

เป้าประสงค์

จัดหาน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชนครอบคลุมทุกหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 2

การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

หลักการ

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและสนับสนุนความมั่นคงด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งการลดความเสี่ยงที่จะเกิดการขาดแคลนน้ำ

กลยุทธ์

1) การจัดการด้านความต้องการ
2) การเพิ่มประสิทธิภาพโครงการแหล่งน้ำ ลำน้ำ และระบบส่งน้ำเดิม
3) การจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน
4) การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ /ระบบส่งน้ำใหม่
5) การพัฒนาระบบผันน้ำและระบบเชื่อมโยงแหล่งน้ำ
6) การเพิ่มมูลค่าน้ำภาคเกษตร และอุตสาหกรรม
7) การเพิ่มต้นทุนน้ำในอ่างเก็บน้ำและพื้นที่เกษตร โดยปฏิบัติการฝนหลวง

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 2

การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

เป้าประสงค์

- บริหารจัดการความต้องการใช้น้ำในด้านการเกษตร อุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ให้สมดุลกับน้ำต้นทุนโดยเกิดประโยชน์สูงสุด
- ลดความสูญเสียน้ำ และเพิ่มมูลค่าน้ำชลประทาน
- จัดหาน้ำต้นทุนเพื่อรักษาระบบนิเวศรวมทั้งควบคุมและจัดสรรน้ำให้สมดุลและเพียงพอ
- จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาด้านการเกษตรตามศักยภาพ
- จัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพื่ออุตสาหกรรม เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมส่งออก และอุตสาหกรรมเพื่อการบริโภคภายในประเทศ

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 3

การจัดการ
น้ำท่วมและอุทกภัย

หลักการ

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ทำให้การเกิดน้ำหลากดินถล่ม น้ำท่วมฉับพลันเกิดขึ้นบ่อยและรุนแรง โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคใต้ และมีผลต่อพื้นที่ลาดเชิงเขา ทำให้น้ำหลากรุนแรงขึ้น กระทบต่อพื้นที่การเกษตรและชุมชน

กลยุทธ์

1) การเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ
2) การป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมือง
3) การจัดการพื้นที่น้ำท่วม/พื้นที่ชะลอน้ำ
4) การบรรเทาอุทกภัยระดับลุ่มน้ำ/พื้นที่วิกฤต
5) การสนับสนุนการปรับตัวและหนีภัย
6) การปรับปรุงเขื่อนเพื่อเพิ่มความสามารถในการระบายน้ำเพื่อพร่องอ่างและเพิ่มความปลอดภัยด้านท้ายน้ำและรองรับสภาวะอากาศแปรปรวน
7) การป้องกันและบรรเทาภัยจากดินถล่ม

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 3

การจัดการ
น้ำท่วมและอุทกภัย

เป้าประสงค์

- ลดความเสียหายจากอุทกภัยของชุมชนเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญที่มีผลกระทบรุนแรงและความเสียหายสูง
- ลดความเสียหายในพื้นที่เกษตร และสนับสนุนการปรับตัวในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยซ้ำซาก
- ลดความเสียหายจากน้ำหลาก ดินโคลนถล่ม น้ำท่วมฉับพลันในหมู่บ้านเสี่ยงภัย

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 4

การจัดการคุณภาพน้ำ

หลักการ

แม่น้ำหลายสายของประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาด้านคุณภาพน้ำ โดยการระบายน้ำทิ้งจากกิจกรรมต่างๆ ลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่ผ่านการบำบัด ได้ก่อให้เกิดมลพิษทั้งแหล่งน้ำส่งผลให้คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำเสื่อมโทรมลง

กลยุทธ์

1) การป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียที่ต้นทาง
2) การเพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดและควบคุมการระบายน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม
3) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเสีย
4) การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ
5) การฟื้นฟูแม่น้ำ ลำคลอง

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 4

การจัดการคุณภาพน้ำ

เป้าประสงค์

- แหล่งน้ำทั่วประเทศมีคุณภาพน้ำเป็นไปตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่กำหนด โดยให้มีการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียและลดมลพิษจากแหล่งกำเนิด และแหล่งน้ำเสื่อมโทรมได้รับการแก้ไขฟื้นฟูยกระดับให้ดีขึ้น
- การควบคุมความเค็มปากแม่น้ำ ณ จุดควบคุม ไม่ให้เกินมาตรฐานของการเกษตรและการประปา

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 5

การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน

หลักการ

- พื้นที่ป่าต้นน้ำมีความสำคัญต่อการเก็บรักษาความชุ่มชื้น การดูดซับน้ำ การชะลอน้ำ เพื่อปรับสมดุลระบบนิเวศ และน้ำท่า
- การป้องกันการเกิดการชะล้างและการพังทลายของดินในพื้นที่ ทำการเกษตรในพื้นที่ลาดชันเพื่อช่วยลดความเร็วการไหล และตะกอนในแหล่งน้ำ

กลยุทธ์

1) การอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม
2) การป้องกันและลดการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำ

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 5

การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน

เป้าประสงค์

- ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม เพื่อให้ได้พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น
- ป้องกันการสูญเสียหน้าดินและพื้นที่ดินถล่ม ในพื้นที่เกษตรลาดชัน เพื่อการชะลอน้ำในลุ่มน้ำสาขาที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 6

การบริหารการจัดการ

หลักการ

ปัญหาทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สาเหตุหนึ่ง คือ การบริหารจัดการไม่มีเอกภาพ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ไม่มีข้อมูลที่สามารถนำมาประกอบการวางแผน สั่งการ และการตัดสินใจไม่มีกฎหมายที่ครอบคลุมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบและการบังคับใช้ ไม่มีแผนแม่บทในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งขาดการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 6

การบริหารการจัดการ

กลยุทธ์

1) การจัดทำ ปรับปรุง ทบทวน กฎหมายและระเบียบ ด้านทรัพยากรน้ำ
2) การจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำ
3) การติดตามและประเมินผล
4) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ
5) การศึกษา วิจัย และพัฒนาแนวทางการจัดการทรัพยากรน้ำ
6) การประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์น้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 6

การบริหารการจัดการ

เป้าประสงค์

- มีองค์กร กฎหมาย ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่กำหนดนโยบายและขับเคลื่อนแผนที่เป็นเอกภาพ
- มีระบบข้อมูลใช้ในการสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับชาติและลุ่มน้ำ การวางแผนการบริหารน้ำในภาวะปกติและภาวะวิกฤต
- เพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจต่อแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้แก่ประชาชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- มีระบบติดตาม ประเมินผล และการบำรุงรักษาให้อาคารที่พัฒนาแล้ว คงอยู่ในสภาพเดิม อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1

1) หารือประเด็นวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)
2) ส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำของประเทศ
3) นำประเด็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ไปปรับปรุงเพื่อสรุปประเด็นวิจัยเชิงยุทธศาสตร์

แนวทางการดำเนินงาน

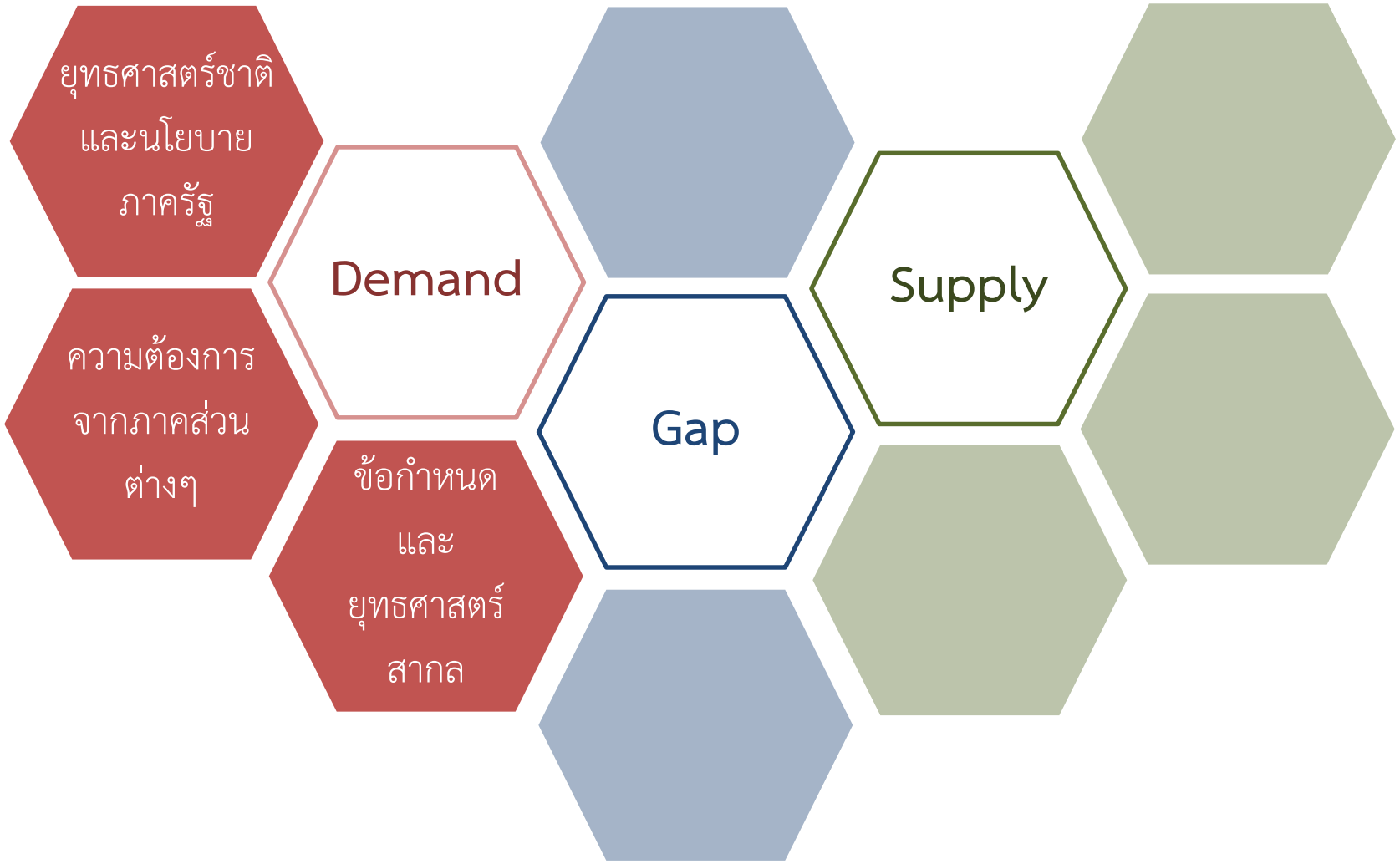

แนวทางการดำเนินงาน

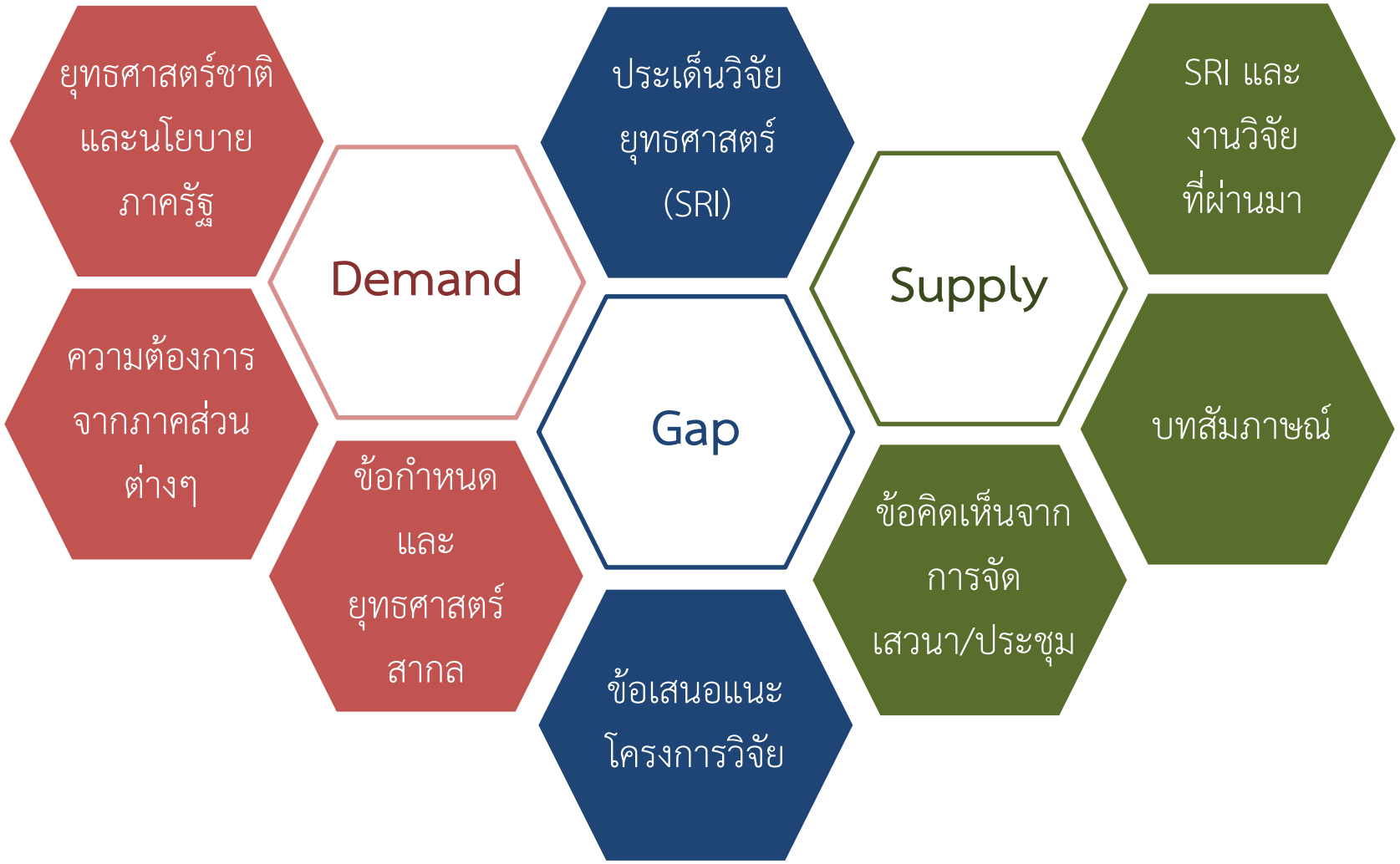

การหารือประเด็นวิจัยเชิงยุทธศาสตร์: ประเด็นที่ 1-6

เป้าหมาย ตามยุทธศาสตร์	งานวิจัย ที่ต้องการ	งานวิจัย ที่ผ่านมา	งานวิจัยเชิง ยุทธศาสตร์ ที่ต้องดำเนินการ
1. การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค			
2. การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต			
3. การจัดการน้ำท่วม และอุทกภัย			
4. การจัดการคุณภาพน้ำ			
5. การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน			
6. การบริหารการจัดการ			

รายละเอียดดังแสดงในเอกสารการประชุม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิต (Output)	• ความเข้าใจสภาพปัญหาและสถานะงานวิจัยด้านน้ำ • แผนที่นำทางการวิจัยประเด็นวิจัยยุทธศาสตร์
ผลลัพธ์ (Outcome)	• ประเด็นวิจัยที่สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะ สทนช.
ผลกระทบ (Impact)	• การดำเนินงานของหน่วยงานฯ มีความชัดเจนโดยงานวิจัยสนับสนุน
การผลักดันออกสู่การใช้ประโยชน์	• นำเสนอผลการวิจัยในการประชุมร่วมกับหน่วยงานฯ • จัดทำหนังสือเล่มเล็กเรื่องแผนที่นำทางประเด็นงานวิจัยฯ

ขอขอบคุณ